

PATVIRTINTA

Trakų r. Onušio Donato Malinausko
pagrindinės mokyklos direktoriaus 2025 m.
kovo 7 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-23

TRAKŲ R. ONUŠIO DONATO MALINAUSKO PAGRINDINĖS MOKYKLOS POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poveikio priemonių (toliau – priemonių) taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašas (toliau – aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Rekomendacijos dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams”.

2. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tikslai:

2.1. padėti mokyklos bendruomenei veiksmingai reaguoti į mokinių netinkamo elgesio atvejus ir/ar iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti bendruomenės narių ir/ar kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą;

2.2. nustatyti galimas poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo mokykloje sąlygas;

2.3. skatinti mokyklos bendruomenės narių (mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklos darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimą, sprendžiant mokinių drausmės ir elgesio problemas.

3. Tvarkos aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo mokykloje sąlygas.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **draudžiami daiktai** – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais: pirotechnikos priemonės, psichiką veikiančios priemonės (tabakas, elektroninės cigaretės, alkoholis, narkotinės medžiagos, energetiniai gėrimai), šaltieji ir šaunamieji ginklai (žiebtuvėliai, degtukai, lazeriniai prožektoriai, klijai, rėžtukai, dujų balionėliai, aerosoliniai purškikliai) taip pat kiti daiktai (reikmenys), nesusiję su ugdymosi procesu;

4.2. **netinkamas mokinio elgesys** – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys;

4.3. **poveikio priemonė** – mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką;

4.4. **pagrįsti fiziniai veiksmai** – su fiziniu kontaktu susiję mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam, fiziniam saugumui, turtui arba užkirsti jam kelią;

4.5. **ugdymosi vietos pakeitimas** – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

II SKYRIUS

POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

5. Priemonės taikomos neatidėliotinu atveju, kai mokinio elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui.

6. Taikant apraše numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę būseną ir kitas poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias aplinkybes.

7. Mokyklos darbuotojas, siekdamas užtikrinti bendruomenės narių saugumą, gali taikyti priemones ar imtis šių veiksmų:

7.1. iškviešti mokyklos direktorių, direktoriaus pavaduotoją ugdymui, socialinį pedagogą ar psichologą;

7.2. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;

7.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

7.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

8. Priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai mokykla yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir mokymosi pagalbos teikimo galimybes (vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba vienu iš jų) ir jos nedavė laukiamų rezultatų.

III SKYRIUS

MOKYKLOS VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

9. Mokytojas, pastebėjęs netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį, nedelsiant tai nutraukia, prireikus pagalbos kviečiasi socialinį pedagogą, klasės vadovą (ar klasių vadovus).

10. Mokyklos administracijos atstovas, socialinis pedagogas, klasės vadovas tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio (-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui (-iams).

IV SKYRIUS

UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

11. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas tuomet, kai išnaudojamos įvairios poveikio priemonės ir mokinio elgesys ir toliau akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu. Mokinys gali būti išvedamas iš klasės iškvietus mokyklos direktorių, direktoriaus pavaduotoją ugdymui, socialinį pedagogą (pašalintas iš pamokos mokinys rašo *pasiaiškinimą laisva forma*).

12. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas iškviesto mokyklos darbuotojo arba tuo metu mokiniui gali būti teikiama pedagoginė pagalba (situacijos tyrimas socialinio pedagogo kabinete).

13. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama mokyklos direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo ugdymui, socialinio pedagogo sprendimu, atsižvelgiant į darbuotojo, prižiūrėjusio mokinių, arba švietimo pagalbos specialisto rekomendacijas, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

V SKYRIUS MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

14. Jei mokyklos darbuotojui kyla įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, jis nedelsdamas apie tai informuoja mokyklos direktorių arba direktoriaus pavaduotoją ugdymui.

15. Mokyklos darbuotojas(-ai) ir/ar mokyklos direktorius arba jo įgaliotas asmuo (direktoriaus pavaduotojas ugdymui, socialinis pedagogas, klasės vadovas) turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami jam nedalyvaujant. Patikrinime dalyvavę asmenys pildo „Mokinio daiktų patikrinimo/situacijos apibūdinimo“ formą. (1 priedas).

16. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du mokyklos darbuotojai, vienas iš jų – mokyklos direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, socialinis pedagogas, klasės vadovas. Paašikėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir, esant būtinybei, policijos įstaiga.

17. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami ir kviečiami atvykti į mokyklą mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai). Jiems nesutikus atvykti ir/ar neatvykus nustatytu laiku, esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama policijos įstaiga.

18. Kol atvyks mokinio daiktų patikrinimui iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas mokyklos direktoriaus paskirto mokyklos darbuotojo.

VI SKYRIUS MOBILIŲJŲ TELEFONŲ IR KITOS SU UGDYMU(-SI) NESUSIJUSIOS ĮRANGOS NAUDOJIMAS

19. Mokiniui pažeidus mobiliojo telefono ir kitos su ugdymu(-si) nesusijusios įrangos naudojimo taisykles mokytojai:

19.1. mokiniui pareiškia žodinę pastabą;

19.2. mokiniui nereaguojant į žodines pastabas, mokytojas informuoja mokinį apie mokytojo teisę paimti įrangą iš mokinio ir paima mobilųjį telefoną ar kitą su ugdymu(-si) nesusijusią įrangą, kurią mokiniui grąžina pasibaigus pamokai bei informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus);

19.3. mokiniui atsakius atiduoti mobilųjį telefoną ar kitą su ugdymu(-si) nesusijusią įrangą, informuoja klasės vadovą, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) ir rašo pranešimą socialiniam pedagogui;

VII SKYRIUS PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

20. Mokyklos darbuotojas(-ai) pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

20.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

20.2. užkirsti kelią ir/ar nutraukti smurtinį mokinio elgesį, nukreiptą prieš kitus mokinius, mokyklos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

20.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jis kelia grėsmę sau ar kitų asmenų saugumui;

20.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius mokyklos darbuotojo paliepimus;

20.5. nutraukti mokinio(-ių) veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir/ar apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

20.6. atskirti mokinį, griauinantį bendrą klasės tvarką ar mokyklos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis mokinio elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (klasės, salės, valgyklos ar pan.) ir prižiūrint įgalioto darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys

(mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai), išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) nėra tikslinga.

21. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui, vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik esant ekstremalioms situacijoms (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nepanaudojant fizinės intervencijos)

22. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

22.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

22.2. mokinį vedant už rankos;

22.3. guodžiant mokinį;

22.4. pasveikinant mokinį;

22.5. padedant neįgaliam mokiniui;

22.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

22.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

22.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

22.9. teikiant pirmąją pagalbą.

23. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

23.1. taikomi kaip bausmė;

23.2. taikomi norint pademonstruoti savo viršenybę;

23.3. taikomi siekiant sukelti vaikui skausmą;

23.4. taikoma didesnė nei būtina fizinė jėga.

24. Pagrįstų fizinių veiksnių naudojimas neturi kelti grėsmės mokinio gyvybei ir sveikatai.

25. Mokyklos darbuotojas(-ai), taikydamas(-mi) pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksnių panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

26. Mokyklos mokinius mokslo metų pradžioje su aprašu supažindina klasės vadovas.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Taikant poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, vadovautis prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

28. Už poveikio priemonių tinkamą taikymą atsako kiekvienas mokytojas ir mokyklos darbuotojas. Mokyklos direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, pagalbos mokiniui specialistai užtikrina poveikio priemonių taikymo rezultatyvumą.

29. Kitais atvejais į mokinio padarytus mokyklos darbo tvarkos taisyklių, mokinio elgesio taisyklių ir/ar mokymo sutarties nuostatų pažeidimus, reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

30. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir mokyklos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu, fiksuojama raštu:

31.1. *darbuotojo pranešimas apie įvykusį konfliktą, įvykį (mokyklos direktoriui);*

31.2. *mokinio pasiaiškinimas (socialiniam pedagogui);*

31.3. *mokinį išvedus iš pamokos mokytojas privalo pažymėti TAMO dienyne apie jo pašalinimą (pastaba ties mokinio pavarde).*

32. Su poveikio priemonių netinkamai besielgiantiems mokiniams taikymo aprašu, jo sąlygomis ir tvarka, supažindinami mokyklos bendruomenės nariai ir reikalaujama laikytis vieningų susitarimų.

Dėl poveikio priemonių taikymo
netinkamai besielgiantiems mokiniams
1 priedas

ONUŠKIO DONATO MALINAUSKO PAGRINDINĖS MOKYKLOS
MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS ir/ar SITUACIJOS APIBŪDINIMAS

.....
(data)

Mokinys(-ė), klasė.....

Patikrinimo priežastis ir situacijos apibūdinimas

.....
.....
.....
.....
.....

Apie poveikio priemonę informuota:

- Mokyklos direktorius
- Mokyklos direktoriaus įgaliotas asmuo
- Klasės vadovas
- Mokinio tėvai**
- Vaiko teisių apsaugos skyrius
- Policija
- Kita (įrašyti).....

Patikrinimo rezultatai:

.....
.....
.....
.....

Poveikio priemonę pritaikė:

(parašas) (vardas, pavardė)

Mokyklos direktoriaus įgaliotas asmuo

(parašas) (vardas, pavardė)

Patikrinime dalyvavę mokyklos darbuotojai

(parašas) (vardas, pavardė)

Susipažinau *Mokinys*

(parašas) (vardas, pavardė)